

Warkplan 2021

HUUS VAN DE
TAL

INHOLDSOPGAVE

Woord veurof	4
1. Over het Huus van de Taol	5
2. Programma van Eisen	6
3. Organisatie	8
4. Drents as underdiel van Nedersaksisch	9
• Convenant	9
• Samenwarking	10
• Proeftuun Meertaligheid	10
5. Taolpromotie	11
• Promotiegerichte informatieverstrekking	11
• Informatiedienstverlening	13
6. Organisatie van culturele activiteiten en evenementen	18
• Meertmaond-streektaolmaond	18
• Streektaolevenementen	19
• Quizen	19
• Jongern	19
• Ienakterfestival	20
• Tenielfonds	21
• Koester Drenthe	21
7. Vraaggestuurde ontwikkeling van streektaoeducatieve prejecten	21
• Cursussen veur groten	22
• Veurschoelse educatie	23
• Basisunderwies	23
• Veurtgezet underwies	25
• Middelbaar underwies	25
• Hoger beroepsunderwies	25
8. Verzörging van publicaties in de Drentse taol en over Drenthe	26
• Stimulieren um over en in Drents te publiceren	26
• Oetbrengen van boeken	27
• Kwaliteitsbevörderung Drentse publicaties	27
• Bereik van neie doelgroepen bevordern	28

• Bieden van leegdrempelig podium	28
• Verlienen van ondersteuning an schrievers	29
• Platform veur schrievers van literatuur	29
9. Meziek	30
• Promotie	30
• Advies	30
• Bibliotheekfunctie	31
• Meziekwerkgroep	31
10. Underzuuk	31

WOORD VEUROF

Het Drents is van en veur elkenien. En veur elkenien hef dat Drents een aandere weerde. Maor het Drents zörgt altied veur verbinding. Verbinding met familie, kammeraoden, verbinding met klanten, verbinding met patiënten, verbinding met toeristen, met de neie bureu of verbinding met aandere Nedersaksen.

In 2021 gaow nóg meer die verbinding zuken en ok neie wegen um mènsen het Drents te laoten (her-)ontdekken. Dat gaow meer digitaal doen, maor vanzölf speult oes sterke vrijwilligersnetwerk van umdebij 180 mènsen deur de hiele previncie daorbij een grote rol. Wieder zuuk wij de verbinding in de briedte deur samenwerking met bijveurbeeld het bedrijfsleven, de zörg, het onderwies, maor ok de overheid. Benaom op het gebied van inclusie kan Drents een verbindende factor weden.

Op het moment van schrijven van dit warkplan waren wij drok gangs met het oetstukken van het strategische beleid veur 2021-2024. Dat was nog niet klaor toen dit plan inleverd weur, maor kan derveur zörge, daw veur 2021 nog wat kleine anpassingen doen gaot in oeze activiteiten. Veur dit strategisch beleidsplan gebroek wij een ‘klankbord van stakeholders’ (daorbij kuj denken an mènsen oet bijveurbeeld het bedrijfsleven, het onderwies en de meziek) um oes beeld van wat er in de maatschappij leeft as het um Drentse taol giet zo scharp meugelk te kriegen. Daormet kuw beter ansluten bij de behoefte die der bestiet, zodat een nóg grotere groep groots wordt op oeze schiere taol.

Umdat Covid19 nog wel even rondwaren zal doew vanzölf alles volgens de regels van de RIVM. In 2020 hew al zien daw zukse onverwachte restricties oeteindelijk vaak leidt tot schiere, creatieve oplössingen. Veur 2021 kuw niet alles overzien, en garanties ofgeven is al helemaal lastig. Of alle activiteiten diew plant ok deurgaon kunt, is gewoonweg niet te veurzien. Wij zult sowieso alternatieven blieden zuken waar neudig.

In dit warkplan laow zien dat het Huus van de Taol zuch onverminderd hard inzet um het gebroek van de Drèentse taol as cultuurtaol en as gebroekerstaol an te fietern.

Renate Snoeijing
Directeur

Dit warkplan is opsteld under redactie van Renate Snoeijing. Alle personeelsleden hebt heur inbreng had en die waar meugelk in heur eigen variant van het Drèents opschreven.

1. OVER HET HUUS VAN DE TAOL

Huus van de Taol is de streektaalorganisatie die zich inzet om het Drèents te promoten. Ok wil we geern verbinder wezen (én blieden) in samenwerkingen in Drenthe en in het Nedersaksisch taalgebied as het giet um taol en cultuur.

In opdracht van de provincie zet wij oes in om de Drentse streektaol as toegevoegde weerde, taolschat en cultureel arfgoed een plek in de Drentse samenleving te geven. Wij wilt geern dat het Drents in de kommende jaoren een nog belangrieker plek kreg as dat e nou al hef.

Oes beleid en oeze warkzaamheden bint een ofgeleide van het Programma van Eisen dat de Provincie opsteld hef. Dizze eisen bint op het neie provinciale cultuurbeleid baseerd, zoas dat in de cultuurnota *Cultuur om te delen* veur de jaoren 2021-2024 stiet.

In dat cultuurbeleid stiet het volgende: ‘Terugkijkend naar de vorige beleidsperiode zijn wij positief over de bereikte resultaten. Daarom zetten wij ons cultuurbeleid in grote lijnen voort, waarbij is ingezet op het omzetten van tijdelijke naar structurele middelen. Daarbij brengen wij wel twee nieuwe accenten aan.’ Die neie accenten bint ‘een brede bereikbaarheid’ en ‘samenwerking’.

As streektaalorganisatie biw hier slim wies met. De twee neie accenten die der legd wordt past goed bij waw veur ogen hebt met het Drents.

Oeze warkzaamheden bint te verdelen in een vieftal warkvelden:

- Taolpremotie
- Schrieverij
- Meziek
- Underwies
- Wetenschap

Vanzölf ontplooi wij activiteiten die de Drentse samenleving in anraking brengt oes slim weerdevolle cultureel arfgoed: de Drentse taol. Niet allent passieve beleving van de taol, maor ok actief metandoen heurt daarbij.

Naost het culturele aspect is het taolige aspect slim belangriek. Nou het sentiment veur streektaolen goed is, biw ok drok doende um meertaoligheid in het underwies van de grond te kriegen. Streektaol in het underwies zörgt veur een grote riekdom veur kinder. Meer taolen leren betiekt een groot veurdiel veur het latere leven: makkelijker aandere talen leren, een groter analytisch denkvermogen, rap kunnen schakeln tussen denkactiviteiten.

Met al oeze activiteiten wiw kinder, jongern, volwassenen en senioren (vanneis) kennismaken laoten met oeze prachtige streektaol.

2. PROGRAMMA VAN EISEN

Het programma van Eisen dat de Provincie opsteld hef, is vanzölf het oetgangspunt veur het beleid van het Huus van de Taol in 2021. Dizze eisen bint baseerd op het provinciale cultuurbeleid, zoas formuleerd in de Cultuurnota Drenthe veur de periode 2021-2024 met de naam Cultuur om te delen.

Het provinciaal cultuurbeleid 2021-2024 kent twei neie accenten:

- Briede toegankelijkheid: de previncie wil een cultuurklimaat ontwikkelen dat veur een bried publiek en veur een briede groep ‘makers’ interessant is, dat zuch nusselt in de samenleving.
- Samenwarking: de previncie wil nog meer samenwarken met gemienten, de noordelijke partners en aandere overheden.

In het provinciale cultuurbeleid 2021-2024 blef de previncie zuch richten op drie invalshoeken:

- 1) Cultuur en maatschappij: de previncie wil dat zoveul meugelk mènsen dielen kunt in wat Drenthe an kunst en cultuur te bieden hef. Het mut veur elkenien toegankelijk wezen, genog variatie bieden en veur iederiene een stee bieden.
- 2) Cultuur en arfgoed: de previncie wil de verhalen van Drenthe over het leven van gister, vandaag en mörgen vertellen en zichtbaar maken. Dizze verhalen mut professionals en amateurs oet allerhaande disciplines inspireren um tot boeiende neie verhalen en plannen te kommen.
- 3) Cultuur, economie en ruimte: de previncie wil cultuur as gids en inspiratiebron gebroeken um de grote maatschappelijke opgaven met vörm te geven. Zo valt te denken an de energietransitie, klimaatadaptatie en krimp.

Wij bint der wies met dat de Provincie Drenthe in heur cultuurnota het volgende zeg: ‘Voor het Huus van de Taol is het van belang te weten dat de provincie de bewustwording van de meerwaarde van de streektaal wil bevorderen. Streektaal verbindt mensen: met elkaar en met de streek waar ze wonen.’ Veur oes is dit de basis van het wark daw doet. Wij vindt het mooi en goed dat de Provincie dat ook zo zöt. De oetwarking van de Cultuurnota via het Programma van Eisen naor het warkplan veur 2021 is der dan ok iene waor het Huus van de Taol hielemaol achter stiet.

In het Programma van Eisen hef de Provincie Drenthe de volgende producten en wèensen vermeld:

1. Informatieverstrekking aan culturele organisaties en instellingen, particulieren en overheden;
2. Organisatie van culturele activiteiten en evenementen;
3. Vraaggestuurde ontwikkeling van streektaal educatieve projecten;

4. Verzorging van publicaties over en in de Drentse taal;
5. Streektaalmuziek

Dizze underwarpen bint oetwarkt in de hoofdstukken twei tot en met zes van dit warkplan.

Op landelijk en Europees niveau is hoofdstuk II van het Europees Handvest veur regionale taolen en taolen van minderheden leidend. Het belangriekste daoroet:

- *De erkenning dat regionale taolen culturele riekdom zien laot;*
- *De eerbiediging van het geografisch gebied van elke regionale taol of minderheidstaol;*
- *De noodzaak van vastberaoden optreden um regionale taolen te bevördern en te bescharmen;*
- *Het anfietern van het gebroek van regionale taolen (mondeling én schriftelijk, in het openbare en persoonlijk leven);*
- *De beholden en ontwikkeln van baanden en culturele betrekkingen tussen taolgroepen;*
- *Passende vörm en middeln veur underwies over en bestudering van regionale taolen bint op alle niveaus neudig;*
- *Meugelijkheden bieden de taol te leren;*
- *Bevördern van studie en underzuuk van regionale taolen an universiteiten;*
- *Bevördering van internationale oetwisselingen;*
- *Het vortnimmern van elke vörm van achterstellen van de regionale taolen;*
- *Het kweken van begrip over en weer tussen taolgroepen.*

Op 10 oktober 2018 is het covenant veur meer landelijke erkenning, stimulering en waardering veur het Nedersaksisch in Zwolle undertiekend. Hiermet is de licht hogere vörm van erkenning van het Nedersaksisch- *erkenning 2plus* – der dan eindelijk kommen. Met name *SONT* (= de overkoepelnde organisatie veur het Nedersaksische taolgebied van Nederland: **Streektaol Organisations Nedersaksisch Taolgebied**) hef daor samen met overheden in Noordoost-Nederland zien best veur daon. Hierbij mag ok de veurtrekkersrol die de Provincie Drenthe jaorenlang speuld hef, niet vergeten worden.

Vanzölf zal het Huus van de Taol metwarken an de oetvoering van het covenant en het meerjaorenprogramma, zoas wij al jaoren een veurtrekkersrol vervult um in de maande met de aandere streektaolinstituten op te trekken. Wij vindt dat der meer oetstraling veur het Nedersaksisch as groter taolgebied kommen mut. Wij bint er dan ok slim wies met dat de Provincie Drenthe in het neie cultuurbeleid elk jaor € 30.000 vrij mak veur mandielige Nedersaksische prejecten.

3. ORGANISATIE

Het Huus van de Taol is een kleine organisatie en daar zal naor verwachting de ankommende jaoren niet veul veraandering in kommen. Extra warkzaamheden kunt hiel goed op prejectmatige basis oetvoerd worden en dat zuw in 2021 ok weer naor vermogen doen. Gelukkig hew de beschikking over een groot vrijwilligersnetwark die veur oes een bult wark verzet.

As kleine organisatie is het veur het Huus van de Taol slim belangriek um veul samen te warken. Dat was altied al zo en dat veraandert niet.

1.1 Algemien

Het Huus van de Taol hef een prima stee in het gemientehoes van Midden-Drenthe. Wij zit centraal in Drenthe, waardeur deur elkenien in de provincie goed bereikbaar bint De gemiente Midden-Drenthe is een goeie hoesbaos die veul faciliteiten böd en alle wenselijke ruimtes hef.

De centrale stee in het dörp Beilen gef oes goeie meugelijkheden wat anloop angiet, al is dat in tiden van Corona aans, umdat het gemientehoes de veurdeur op slöt hef en op afspraak lös is. Dat geldt ok veur oes.

1.2 Strategisch beleidsplan 2021-2024

Op het moment van schrijven van dit warkplan veur 2021 biw drok gangs met het opstellen van het strategisch beleidsplan veur 2021-2024. Dit plan stel wij samen met bijdrages van metwarkers en bestuur, maor ok van zogenuumde 'stakeholders' die (zo gauw dat weer mag) samenkomt um met te praoten over de kansen en bedreigingen veur de ankommende vier jaar. 'Stakeholders' bint bijveurbeeld mensen oet het bedrijfsleven, de overheid, culturele instellingen, vrijwilligers, schrievers. Dit beleidsplan kuw hopelijk in jannewari klaor hebben. Dat betiekt dat er nog wat nuances kommen kunt in de veurnemens in dit warkplan.

1.3 Personele ontwikkelingen

Op 1 november 2020 zöt het personeelsbestand van het Huus van de Taol der zo oet:

1. Renate Snoeijing (44 jaar)	directeur	32 uur p.w.
2. Arja Olthof (38 jaar)	streektaolfunctionaris	32 uur p.w.
3. Baukje Bloemert (65 jaar)	eindredacteur	24 uur p.w.
4. Bert Rossing (55 jaar)	oetgever	36 uur p.w.
5. Rosalien Sättler (41 jaar)	metwarker receptie/administratie	22,5 uur p.w.
6. Jan Regtop (54 jaar)	hoofd administratie	28 uur p.w.

Baukje Bloemert zal in juni heur warkzaamheden veur het *Huus van de Taol/Het Drentse Boek* neerleggen, umdat ze dan met pensioen giet. Dat betiekt veur 2021 daw op zuuk moet naor heur opvolger.

4. DRENTS AS UNDERDIEL VAN HET NEDERSAKSISCH

As taol stiet het Drents niet op zuchzölf, maor is het een underdiel van het Nedersaksisch, dat in Nederland en Duutsländ praot wordt. In een koppel Duutse ‘Bundesländer’ is het Nedersaksisch zölf under diel drei van het Europees Handvest veur minderheidstaolen erkend. Dat is niet in alle dielstaten van oeze oosterburen gebeurd. Ok in Nederland is de erkenning van het Nedersaksisch under diel drei der niet kommen, ondanks meer as twintig jaor lobbywark. Het is bleven bij erkenning under diel twei. Gelukkig is der in 2018 het covenant bijkommen (zie ok bladziede 6 en hierunder). Daormet wordt nog een keer veur het voetlicht bracht dat het Nedersaksisch – en daormet dus ok het Drents – slim weerdevol is.

Het *Huus van de Taol* vindt al jaoren dat de oorspronkelijke taol van Grunning, Drenthe, Overiessel, Veluwe, Achterhoek, de Stellingwarven en Urk meer mandielig oetdragen worden mot. Op veurspraak van het *Huus van de Taol* bint op dit gebied initiatieven ontplooid.

4.1 Covenant Nedersaksisch veur meer landelijke erkenning

In 2015 is dudelk worden dat de Nederlandse regering en het parlement niet metwarken zult an de erkenning van het Nedersaksisch in Nederland under diel drei van het Europees Handvest veur minderheidstaolen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wol wal tot een positief risseltaot kommen, umdat ze de weerde en de positie van het Nedersaksisch inzöt. Der mus naor een volweerdig functioneren van het Nedersaksisch in de regio’s streefd worden. De minister vun ok dat landelijke stimulering van het Nedersaksische van weerde weden kan veur het functioneren van de gewestelijke en locale democratie.

SONT en de Provincie Drenthe – as vertegenwoordiger van de Nedersaksische overheden – bint in gesprek bleven met het Ministerie van BZK met as risseltaot dat er een covenant opsteld weur, waormet het Nedersaksisch meer landelijke erkenning, stimulering en waardering kregen hef. Op 10 oktober 2018 is het covenant undertiekend. An de oetvoering en het daarbij heurende meerjaorenprogramma warkt het *Huus van de Taol* vanzölf geern met.

4.2 Samenwarking in Nedersaksisch verband

Het *Huus van de Taol* vindt het gloepends belangriek, dat het Nedersaksisch as compleet taolgebied ok veur het voetlicht komp. Alle varianten bint underdiel van die overkoepelnde taol en wij bereikt te weinig as alle previncies op heur eigen eilandtie zitten blieft. Wij moet met mekaar ok zien laoten daw underdiel van het Nedersaksisch bint en dat de erkenning van die taol – of het nou diel twee of drie of twee met covenant is – ok écht wat veurstelt.

Daorum biw bij het *Huus van de Taol* ok wies met de veurtrekkersrol die Overiessel in 2020 nummen hef deur geld vrij te maken veur Nedersaksische samenwarking. Dit hef leid tot een mandielige Nedersaksische leerlijn en een mandielige merkstrategie en webstee.

Der is eind 2019 een *Stuurgroep Nedersaksisch* opricht, waarin alle directeuren en cöördinatoren van Grunning, Drenthe, de Stellingwarven, Overiessel en de Achterhoek plaots hebt. Het doel is meer mandielige prejecten ontwikkelen en samen met *SONT* zörgen veur een heldere lobby-agenda.

In 2021 gaow in elk geval:

- In een zo groot meugelk diel van het Nedersaksische taolgebied de *Wiesneus* verspreiden. Veurlopig koers we op:
 - Drenthe: 27.500 exemplaren
 - Overiessel: 50.000 exemplaren
 - Grunning: 5.000exemplaren
 - Achterhoek: 5.000 exemplaren
 - Stellingwarven: wij gaot vanneis preberen um ze over de streep te trekken.

4.3 Proeftuun Meertaligheid

In 2019 is de Provincie vanoet het samenwerkingsverband *We the North* begund met een *Proeftuun Meertaligheid*. Net as de Provincie zöt het *Huus van de Taol* dit as een belangrieke samenwarking op het gebied van meertaoligheid en as een oetwarking van het covenant. In 2020 hew hier as *PRIO* (Provinciale Regionale Intendenten Organisatie) een rol vervuld, vanzölf gaow metandoen in aandere prejecten die der komt in dizze samenwerkingsvörm.

5. INFORMATIEVERSTREKKING AN CULTURELE ORGANISATIES EN INSTELLINGEN, MEDIA, PARTICULTIEREN EN OVERHEDEN

5.1 Promotiegerichte informatieverstrekking

Het stimuleren van het actief en passief gebroek van de Drentse taol in de miest briede zin van het woord, is de hoofddoelstelling van het *Huus van de Taol*.

As streektaolinstituut biw slim wies met dat lu aal positiever over het Drents bint, zoas de leste jaoren te zien is en zoas ok blek oet het onderzoek van het Drents Panel van febrewari 2018. An de aandere kant maak wij oes zörgen over de actieve beheersing van de streektaol under jongern. Hopelijk leidt de positieve grondholding samen met oeze inspanningen tot meer actief gebroek van de streektaol, ok deur jong volk.

Het *Huus van de Taol* döt er alles an um de successen die we al boekt hebt wieder oet te bouwen. Daornaost prebeer we um het Drents op neie manieren in de markt te zetten, met neie producten en een aandere communicatiemiddeln.

Streektaol is volgens oes echt van dizze tied, Drents is van elkenien, je kunt daar alles in en met zeggen. Meziek, teniel en schrieverij in de streektaol geeft een eigenheid die praktisch niet aans te bereiken is.

5.1.1 Distributie van een actuele agenda van streektaolactiviteiten; veurtzetten van taolgerelateerde programma's/items op RTV Drenthe en in het Dagblad van het Noorden

Ok in 2021 zal op oeze verneide webstee altied goed zichtbaar een agenda met streektaolactiviteiten te zien weden op het thoesblad. Die agenda is nou zo inricht, daj in ien oogopslag zien kunt waar de activiteit is en in wat veur categorie de activiteit valt. Hier plaots wij al het neis dat met Drents te maken hef.

De nauwe samenwerkingen die der bint met RTV Drenthe en het Dagblad van het Noorden koester wij en zuw ok in 2021 beholden.

Met RTV Drenthe maak we in de Meertmaond-Streektaolmaond weer het programma LOOS!, is der op zaoterdagmörgen *Dwars deur 't Drents* (hierveur: *De Jasbuus*) in het radioprogramma Hemmeltied en zuw in december weer de verkiezing van het mooiste Drentse Woord doen.

Met het Dagblad van het Noorden hew een goeie samenwerking op het gebied van de neie streektaolrubriek *Hier kom ik weg*. Wij ervaart dit as een plezierige samenwerking die het meugelk mak um in de kraant Drenten van verschillende

pluimage an het woord te laoten over heur driefveren en wat ze precies doet in Drenthe.

Op het moment van schrijven van dit plan, biw ok in gesprek met ZO!34 um tot een tweiwekelijks radio-item te kommen. *Kylian kreg Drents* wordt live oetzunden. Wieder wil wij ok neie middeln gebroeken um het Drents heuren te laoten: met ZO!34 kiek wij ow samen een schier format veur een podcast bedenken kunt.

5.1.2 Het Drents op verneiende wieze, via moderne communicatiemiddeln en deur verneiende producten in de markt zetten.

Wij doet aal meer met social media en zörgt erveur daw aal beter zichtbaar bint. Ok de herkenbaarheid hew in 't oflopen jaor al vergroot.

In 2021 gaow warken met een contentkalender, daormet hew meer structuur in de bosschuppen die we oetstuurt. Facebook gaow ongeveer op dezölfde wieze as in 2020 inzetten. Op LinkedIn biw in 2020 een aander pad ingaon en laow nou veul meer zien. Dat gaow in 2021 wieder oetbouwen. Op Instagram moew meer gaon doen, zeker um de jongere doelgroep in 't vizier te holden. Ok hier is een contentkalender unmisbaar.

In 2020 hew al een stuk meer filmpies op Facebook & YouTube zet. Hier gaow met deur in 2021, want het Drents moej benaom heuren.

Ok wiw in 2021 een podcast ontwikkeln (o.a. op Spotify) um het Drents ok op dizze menier te laoten heuren. Wieder underzuuk we wat TikTok as medium veur het Drents betieken kan.

5.1.3 Toename van inkomsten oet de webwinkel ten opzichte van 2019 veur Drenthe-gerelateerde producten die bijdraagt an de verstarking en het bereik van de Drentse taol en cultuur

In 2020 hew oeze webshops (drentheboeken.com en kiepshop.nl) samenvoegd tot ien webshop, die via ien klik te benadern is op de neie webstee. In de olde situatie waren de webstee van het *Huus van de Taol*, die van *Het Drentse Boek* en die van de *Kiepshop* allemaol verschillende websteden. Zo kriej nooit in ien oogopslag te zien daw én kedogies én boeken verkoopt. Dat is nou allemaol versimpeld, wat ok zörgen mot veur meer verkoop. De webshop is goed te vinden böd nou ok meer keus deurdat er kedogies en boeken in staot. De naam 'webshop' mut veur betere zuukrisseltaoten zörgen, want 'kiepshop' was vanzölf gien gangbare naam veur een boetenstaonder.

Naost de webshop hew ok oeze spullegies in oes eigen winkeltie in Beilen in de verkoop. In 2020 hew niet veul 'binnenlopers' had, want deur de Corona-oetbraak gung de deur van het gemientehoes allent op ofspraak lös. Ok zölf wark wij allemaol vanoet hoes. Zoas het nou lek giet dat in het eerste diel van 2021 niet aans worden en gaow daordeur inkomsten op mislopen.

Wieder bint er nog Drentse ondernimmers die een koppel van oeze producten verkoopt: het *Huus met de Belle* in Echten, Boekhandel *Riemer Barth* in Möppelt, *Museum Collectie Brands* op Nei-Dordt, *'t Aol Volk/Volk van Grada* in Emmen, *Stichting ToReCo* in Coevern, het *Drents Museum* in Assen, het *Hunebedcentrum* in Börger en het *Gevangenismuseum* in Veenhoezen. Ok zij zult veur eerst minder anloop hebben as veur de Coronatied en zult dus minder van oeze spullegies verkopen.

5.2 Informatiedienstverlening & loketfunctie

Elkenien kan een beroep doen op de deskundigheid van de metwarkers van het Huus van de Taol. Met raad en daod staow overheden, burgers, instellingen en bedrieven bij. Met de aandere streektaolinstututen in het Nedersaksisch taolgebied en Fryslân underhol wij goeie contacten en over en weer staow mekaar half waor dat meugelk is.

5.2.1 Goeie veurlichting over en ontsluting van de Drentse taal en cultuur in Drenthe

Oeze neie webstee www.huusvandetaol.nl gef op een overzichtelijke manier hiel veul informatie over de Drentse taal as underdiel van de Drentse cultuur. Dizze webstee is nooit hielemaol klaor, want der wordt constant an oetbreiding van de content warkt, zodaw de bezukers zo volledig en zo actueel meugelk vertellen kunt over oeze prachtige taal. Niet allén is er een bult te lezen over de Drentse taal, wij zet der ok aal meer audio- en videomateriaal op, zodat het Drents ok te *heuren* is. Dat is vanzölf het allerbelangriekste veur een taal, daj heurt hoe e klinkt en daj daor gevuul bij kriegt.

Ok de webstee www.wiesneus.nl (die we binnen het project *Drents en Duuts in het onderwijs* met de pabo van *NHL/Stenden Hogeschool* in Emmen maakt hebt) reikt kinder, olders én leerkrachten speulenderwies het Drents an. Deur het lesmateriaal in thema's an te bieden wordt dizze aal gebroeksvriendelijker veur leerkrachten.

Niet allén het antal bezukers op een webstee is hierbij een goeie indicatie, het giet veural ok um de tied die ze op de webstee blijft, want die gef an oj interessante content maakt hebt veur je doelgroep en in oes geval dus over het Drents.

5.2.2 Bevörderung van deskundige ondersteuning en begeleiden van doelgroep(en) deur advisering en informeren van overheden, burgers, (provinciale) instellingen op het gebied van cultureel arfgoed en educatie in Drenthe op het gebied van het Drents.

De metwarkers van het Huus van de Taol wordt vaak um hulp vraogd. De vraogen bint hiel verschillend. Het kan gaon um vraogen over het Drents, vertalingen, vraogen van scholieren of studenten veur hulp bij een underzoek of spreekbeurt, nuum maor op. Lu die een streektaolige invulling an een evenement geven wilt, weet oes goed te vinden met heur vraogen. Wij kriegt vraogen over woordbetiekenissen of over de taal zölf, der wordt vraogd naor gegevens van schrievers en zangers. Het giet vaak ok

um vertaolings van kôrte stukkies tekst zoas teksten van geboortekaorties, oetneudigingen, condoleancekaorten of kinderverhalen veur de schoelkraant. Veul vraogen komt binnen via e-mail of social media.

Wij vindt het belangriek dat der vlot en adequaat reageerd wordt. Mensen huuft nooit lang te wachten op een reactie van oeze kaant: binnen 48 uur kunt ze reken op antwoord of een aandere vörm van reactie, bijveurbeeld aw meer tied neudig bint um tot een bevredigende ofwikkeling van de vraog te kommen.

len gek kan meer vraogen as dat tien wieze taolmèensen beantwoorden kunt. Aw der even niet oet komt, prebeer we via oes netwerk tot een goeie beantwoording te kommen. Ok doew wal ies een oproep in de media.

5.2.3 Digitaliseren en digitaal beschikbaar stellen van Drentse tiedschriften en boeken.

De wereld wordt aal digitaler, ok de Drentse wereld. Het *Huus van de Taol* giet daorin met en dat doew geern, want wij verneemt de veurdielen van digitalisering dagelijks in oes wark.

Het digitaal beschikbaar stellen van Drentse tiedschriften en boeken doew in de webshop. In 2019 biw met de verkoop van de digitale *Zinnig* stopt, umreden dat de kosten van € 1000,- per jaar niet in verhouding stund met de drei digitale abonnees. In het naojaor van 2020 biw begund met de publicatie van artikeln oet *Zinnig* op Facebook. Alle zundagen stiet er een *Zinnig*-stuk op. Hier gaow in 2021 zeker met deur. . Zo kunt mèensen gratis kennis nemen van de inhold van *Zinnig*. De neiste artikels blijft veur de abonnees op de fysieke *Zinnig*.

Wieder biw – net as aandere oetgevers – slim ofwachtend as het op oetgeven van digitale boeken ankomp. De verkoop van e-boeken blef in Nederland slim achter in vergeliek fysieke boeken. En dat is bij oes niet aans.

In het warkplan van 2020 hew al angeven, daw allènt neie boeken die zuch daorveur leent as e-book oetgeven zult. Het neie boek van Martijje komp nog op dizze wieze oet.

Wij zult oes beleid anpassen as het um digitaliseren giet . Oet de studie *Innovatie in het boekenvak* in opdracht van *KVB Boekwerk* wordt dudelijk dat de consument aal meer schöf van ‘drager’ naor ‘inhold’, dus van fysiek boek naor digitale tekst. Maor oet de ciefers van het *CB* blek, dat het e-book landelijk niet boven de 10% van de boekenverkopen oet komp. Tot de coronacrisis...

In de eerste lockdownperiode is het andiel e-boeken landelijk enorm gruid. Aj de ciefers van het *CB* bekiekt, dan ziej dat het veural de leen-e-boeken van *bibliotheken.nl* bint. En veul minder de e-boeken die mensen koopt. Het is ofwachten wat de trend in 2021 wezen zal. In 2020 bint tot oktober zes e-boeken verkocht via

de webshop van het *Huus*; zes keer het Nederlandstaolige *Koloniekak*. De vraag naar Drentstaolige e-boeken is dus nul west.

Naost daw Zinnig-artikeln op Facebook plaatst gaow in 2021 oetgaves van het Drents Letterkundig tiedschrift *Roet* op de webstee zetten. En ok de 23 schrieverspertretten die deur RikRak in de veurgaonde jaoren heurt op oeze webstee. Hier komp een projectplan veur.

In 2021 hew twei neie boeken in pre-productie die veur digitalisering in anmerking kommen kunt. We moet oes ofvragen ow dat doen moet. Ok wil we in overleg met *bibliotheken.nl* um te kieken of daor het digitale Drentse boek meer ruimte kriegen kan.

5.2.4 Doen/begeleiden van taolwetenschappelijk onderzoek en de risseltaoten hiervan bried oetdragen en promoten.

In 2020 is de studie naor de vervoeging van de warkwoorden in alle zeuven varianten van het Drents ofrond. In november 2020 hef dizze studie as 'levendig' en anpasbaar document een plek op de webstee kregen. Veur 2021 en daornao hew daordeur veur schrievers en correctoren van het Drents een weerdevol naoslagwark maakt, dat altied in te kieken is op de webstee.

In de loop van 2020 hef de streektaolfunctionaris een paar keer ondersteuning kunnen geven an onderzoek van studenten het Nedersaksisch of het Drents onderzöchten. Ok in 2021 zal zij daor actief met deurgaon.

De digitaolkaorten (<https://www.huusvandetaol.nl/waw-doet/taol/digitaalkaort/>) blijft gruien. Der staot nou 320 woorden in al heur variaties op, in 2021 zul wij daor weer twintig neie woorden an toevoegen.

5.2.5 Vertaolwark

Het is belangriek dat de Drentse taol zichtbaar en heurbaar is. Veur veul mensen is het Drents veural een taol veur informeel, mondeling gebroek. Het lezen en het schrieven van de streektaol is evenwal niet zo stoer, maor dan mot het wal vaak en veul zichtbaar weden. Wij juicht het dan ok toe as instellingen, bedrieven, overheden, organisaties heur publicaties ok veur een diel in de streektaol publiceert. Wij zegt dudelk *veur een diel*, want Drents en Nederlands staot naost mekaar. Het kan niet zo weden dat het ien het aander oetslöt.

Umdaw zo eigenwies bint, daw denkt daw aordig nuver vertaolen kunt, kan veur vertaolwark een beroep op oes daon worden. Veur non-profitorganisaties doew dat gratis. Commerciële instellingen betaalt veur het overzetten naor het Drents € 0,15 per woord.

Behalve dat mensen via het veelvuldig zien van het geschreven Drents het woordbeeld opbouwt, is dit vertaolwark belangriek omdat organisaties, overheden, enz. zo zien laot dat ze de streeктаol hoog hebt.

5.2.6 Verzörgeren van lezingen ten behoeve van veurlichting over en ontsluting van de Drentse taal en cultuur.

Metwarkers van het *Huus van de Taol* geeft lezingen, gastlessen en warkwinkels. De vraag is meesttieds redelijk stabiel; umdebij de twintig maal in 't jaor wordt metwarkers van het *Huus van de Taol* vraogd. In tieden van Corona is dit spietig genog vanzölf minder, wij beraod oes nog op alternatieven veur fysieke lezingen.

5.2.7 Bijhouden en vergroten van het bereik en gebroek van het *Drents Letterkundig Documentatiecentrum (DLD)*

In het *DLD* is het Drents letterkundig arfgoed underbracht. Umdebij 350 schrievers en meziekmakers hebt der een plekkie in kregen. Aal week wordt neie artikeln toevoegd. In 2021 gaow staodigiesan deur met het inventariseren en catalogiseren van het anwezige materiaal. Met al dat wark bint aal week een paar vrijwilligers een dagdiel in de week gangs.

Wij blieft het *DLD* under de aandacht van het publiek brengen. Dat publiek bestiet oet onderzokers, studenten, scholieren, leden van historische verieningen, gemienten en wie der wieder ok maor belangstelling hef.

Met bronnen oet het *DLD* verzörigt het *Huus van de Taol* publicaties, u.a. veur de eigen webstee.

In 2018-2019 is warkt an het digitaliseren van het *DLD*. Daorbij is prettig samenwarkt met *Alescon* en het *Drents Archief*. Van dik honderd schrievers bint papieren documenten digitaliseerd, waornao alle bestanden oertypt bint. Aans was de deurzuikbaarheid niet optimaal. In de naozummer van 2019 is dit belangriek diel van het *DLD* veur het grote publiek beschikbaar kommen. Met de overgang naor de neie webstee in mei 2020, is keuzen veur het nóg beter inzichtelijk én zichtbaar kriegen van het digitale *DLD*. Die is nou prominent anwezig in de webstee. Hiermet hew een veul groter bereik. Veur 2021 gaow in kaort brengen wat de meugelkheden bint um het *DLD* an te vullen met de documenten van de leste twee jaor.

5.2.8 Bibliotheek van het *Huus van de Taol*

Het boekenbezit van het Huus van de Taol is opneumen in een digitale catalogus. Neie ankopen en oetgaven van *Het Drentse Boek* kunt daorin gemakkelijk een plek kriegen. Mensen kunt bij het *Huus van de Taol* de catalogus deurzuken en boeken inzien. Zo ondersteunt de bibliotheek de informatiedienstverlening in het algemien en van het *Drents Letterkundig Documentatiecentrum* van het Huus van de Taol in 't biezunder.

De bibliotheek wordt deur een vrijwilliger bijholden. Ze is der um de twee week een dagdiel um neie oetgaves in te voeren en um de bibliotheek op örder te holden. De muziekbibliotheek hef nog aal een achterstand. Dit underdiel is wat liggen bleven as gevolg van personele krapte. In 2021 mot er an warkt worden.

5.2.9 Kerkdiensten in het Drents

De *Warkgroep Drèentstaolige Kerkdiensten* wil in 2021 wieder gaon op de weg die vanof 2007 volgd is. De elf leden van de warkgroep komt elf maal in het jaor ien dag bij mekaar in het *Huus van de Taol* um de ontwikkelingen en evt. neie ideeën te beproten en um wieder te gaon met vertalen. In twee groepen wordt an het umzetten van biebelteksten in het Drents warkt. Oetgangspunt is de taol van Westerbörk en Beilen. In 2020 bint ze deur Corona vanzölf niet vaak bij mekaar west. Het is de vraag hoe vaak dat 2021 op een veilige manier kan.

De liedgroep vertaalt liedern op een zodaonige manier naor het Drents, dat ze in de eredienst gebruikt worden kunt. In 2021 wordt meer liedteksten naor het Drèents overzet, die dan op termijn weer toevoegd wordt an de grote hoeveulheid Drentstaolige kerkliedern die al via internet beschikbaar bint. De biebelgroep warkt an het boek Exodus.

De warkgroep blef bekendheid geven an kerkdiensten in de streektaol, waarin ok leden van de warkgroep veurgaot. Der wordt oetgaon van umdebij viefhtien tot twintig diensten in 't jaor, waarvan vier deur Radio Drenthe oetzunden wordt. Publicaties hierover verschient regelmaotig in de kerkbladen en de regionale kranten.

6 ORGANISATIE VAN CULTURELE ACTIVITEITEN EN EVENEMENTEN

Ien van de mooiste dingere die we doen kunt um het Drents an te fietern, is het organiseren van culturele activiteiten en evenementen. We kunt er dan op oet um het Drents te laoten zien en heuren.

Net as aandere culturele instellingen biw in 2020 op dit vlak flink raakt deur het Corona-virus en hew spietig genog het grootste diel van oeze activiteiten en evenementen ofblaozen moeten.

Veur 2021 kuw op het moment van schrieven nog niet overzien wat kan en niet kan as het giet um de organisatie van activiteiten. As leidraad hanteer we op dit moment daw activiteiten *coronaproof* organiseren moet en daw dan kört vanteveuren bekiekt of het deur kan gaon. Aw nou niks doet dan hew zeker niks volgend jaor. Wij hoopt dat er ankommen jaor weer een moment komp, waarop dingere weer versoepeld wordt en teruggaot naor het normale.

Het veurdiel van dizze rare tied is, daw veul creatiever weden moet en met aandere oplössingen komt dan daw normaal zulden doen. En dat zörgt mangs veur verrassende risseltaoten!

6.1 Meertmaond-Streektaolmaond

Meertmaond-Streektaolmaond is de themamaond veur de promotie van de streektaol. Met de geweldige hulp van streektaolambassadeurs, streektaolvrijwilligers en aandern kan het *Huus van de Taol* geweldig veul doen. En gelukkig bint er ok aandere organisaties die van alles veur en over het Drents organiseert, zeker in de meertmaond.

Gemienten doet vaak wat met het Drents, dat kan op eigen initiatief of deurdat ien van oeze streektaolambassadeurs ze anfiertert. Gemienten kunt altied een beroep doen op de beroepskrachten of streektaolambassadeurs um tot een schiere invulling te kommen. Veur 2021 hebt de previncies Overiessel en Grunning al toezegd dat ze de Statenvergadering van meert in de streektaol doen wilt. Op het moment van schrieven van dit plan biw drok an 't lobbyen um te kieken of Drenthe ok metandoen wil, zodaw met mekaar een bried Nedersaksisch signaal ofgeven kunt.

Vanzölf prebeer we in de media aandacht te genereren veur de streektaolmaond. Der komp een grote streektaolpuzzel in het *Dagblad van het Noorden* en samen met *RTV Drenthe* zal LOOS!, de streektaolquiz organiseerd worden. As het kan zuw ok de *Streektaolstrieden* in meert 2021 weer organiseren.

6.2 Streektaolevenementen

Het *Huus van de Taol* prebeert organisaties, overheden, enz. an te fiern um streektaol een stee te geven op culturele evenementen en festivals. As ze dat doet, doe wij oes best zo goed meugelk van dienst te weden um tot een nuver programma te kommen.

6.3 Drentse quizen

In 2020 hef der weer een slim succesvolle Drentse taolquiz in het *Dagblad van het Noorden* staon. Veul mensen hebt metandaon en der kwam veul positieve respons. Het *Dagblad van het Noorden* wil dizze succesvolle taolquiz ok in 2021 geern weer in de kraant hebben. *RTV Drenthe* hef in 2020 de TV-quiz LOOS! op alle warkdagen van de meertmaond oetzunden. Ok in 2021 komp de quiz der weer. Het *Huus van de Taol* mak veur LOOS! umdebij vierhonderd vraogen.

Ok in verscheiden gemientes prebeer wij een zogenuumde *Streektaolstried* te organiseren. Of dat lukt in 2021 is nou nog de vraag.

6.4 Activiteiten veur jongern

Praoten over taol kan niet metien reken op veul interesse bij jongern, hoewel ze hiel drok bint mit taol. Taol wordt aal meer iets dat heurt bij identiteit. Wij markt dat er nog altied een bult jongern slim groots bint op Drenthe, de Drentse taol en cultuur. Maor deurdat ze 't gemiddeld zo drok hebt met heur eigen leven, dat ze gien structurele aandacht veur het Drents hebt.

In 2019 is het *Jonge Honden Network*, teminnen online, weer actief wordden. In 2019 en 2020 kwamen der op Instagram maor liefst 24 jonge Drenten letterlijk in beeld, waarbij ze heur verhaal vertelden over de rol van Drents in heur leven. Naost Instagram hef het *Jonge Honden Network* ok op Facebook een pagina, waar ze tot nou toe wat meer vunden wordt as op Instagram. Oet de groep *Jonge Honden* komp genog activiteit veur het *Huus*: der stiet er ien op oeze webstee bij *Wies met Drents*, ze doet en geeft interviews, der is een veurleesworkshop verzörgd deur een *Jonge Hond* en in 2020 is der een *Jonge Hond* zuch as streektaolambassadeur in gaon zetten. In 2021 zuw nóg meer jongern vraogen zuch oet te spreken over het Drents en an te sluten bij het *Jonge Honden Network*, zodaw in elk geval zichtbaar maken kunt hoe belangriek Drents is veur jongere mensen. Lichtkaans daw met dizze groep ok nog wat doen kunt op *TikTok*. Ankommen jaor gaow dat verkennen.

Vanzölf hebt jongern de toekomst en moew zörgen daw ze op die ien of aandere manier wal het Drents metgeeft. De kaans daw ze bereikt in de uren dat ze niet op schoel zit of an 't wark bint, is niet zo groot. Dan hebt ze 't veural drok met heur eigen leven. De grootste kaansen hew, wat oes angiet, in de categorie 12 tot 18 jaor. Die gaot nog hen schoel en daor aandacht veur het Drents zien te kriegen. Niet veur niks röp de Raad van Europa Nederland

op um meer te doen veur regionale taalen; het Nedersaksisch mut meer aandacht kriegen in lesprogramma's. Het Nedersaksisch mut, net as het Limburgs, een studievak worden an de universiteit en in alle laogen van het onderwijs meer aandacht kriegen (bron: *Dagblad van het Noorden* 24/09/2020). Op schoelen komp binnen Burgerschap en talentontwikkeling aal meer stee veur eigen invulling deur leerkrachten. En dat Drents daar ok bij heurt, dat is veur oes helder. In 2021 begin wij met een pilot in het programma van talentontwikkeling op het *Roelof van Echten College* in Hoogeveen. Daar wordt dan acht weken lang Drents geven. Nao de evaluatie van het lessen en het materiaal (dat op Nedersaksisch niveau ontwikkeld is) mut dat leiden tot een lessenserie veur Drents in het veurtgezet onderwijs. Deur dáor het contact te leggen met jongern kan de verkenning naor taol in de leefwereld boeten het onderwijs een stappie wieder kommen. Een mooi veurbeeld daarvan is het gedicht van een leerling van het Dr. Nassau College veur de dichtwedstried *Ode an Drenthe*. Zij schreef dat nao een gastles Drents en was daordeur motiveerd um dit in het Drents te doen.

Ok wark we in 2021 met an het preject *Skik Boartsje* van de *Kunstenmakers* oet Enschede. Zij hebt in 2020 subsidie toezegd kregen vanoet de *Proeftuun Meertaligheid*. Wat oes veural zo ansprek in heur preject is dat ze hiel nadrukkelijk op zuuk gaot naor de verbinding tussen jong en old en hoe die wat van mekaar leren kunt op het gebied van streektaol, straattaol en gebarentaol. Op het moment van schrijven van dit warkplan is het preject inhoudelijk nog niet van start gaon.

Streektaol in de openbare ruimte hef onze aandacht en daar muw in 2021 de vertaalslag zien te maken veur het bereiken en samenwarken met een jongere doelgroep.

6.5 Ienakterfestival 2021

Het ienakterfestival *Kört & Goed* zal in 2021 veur de veerde maal plaatsvinden. Dit jaar wordt het speuld in de openluchttheaters, umdat het er nou naor uutzöt dat het niet in de theaters kan, met alle Corona-veurschriften. Wij hebt het daorum umbatterijd naor een boeteneditie en de periode verplaatst van meert naor juni 2021.

In 2020 hew een meerdaagse cursus ienacterschrieven organiseerd, zodaw ok meer neie, moderne ienacters in de streektaol kriegt. Veurlopig risseltaot: 10 neie Drentse tenielstukken. Dizze staot integraal op oeze website, umreden dat zoveul meugelk volk ze lezen kan. Tenielclubs kunt ze gebroeken, maor vanzölf stiet het ze ok vrij um een aander stuk veur het ienakterfestival te nimmen. De finale zal op zaoterdag 3 juli in het openluchttheater van Assen wezen.

6.6 Tenielfonds

Veur het anfietern van het Drents in tenielstukken is der het tenielfonds. Het *Huus van de Taol* hef een groot aantal Drentstaolige tenielstukken. Het giet um kwalitatief goeie stukken, die um wat veur reden dan ok niet bij de reguliere oetgevers te laande kommen bint. Dat is jammer. Drentstaolig teniel is een belangrieke drager van de taolcultuur. Ienmaal in 't jaor vertel wij alle Drentse toneelverenigings welke stukken wij hebt. Wij gebroekt marktconforme priezen, wij wilt bestaonde oetgeverijen niet in de wielen rieden.

In oes tenielfonds heb wij u.a.: blijsspellen, ienakters, kluchten, klassieke stukken, damesteniel, kienderteniël, kerststukken. In alle genres bint stukken beschikbaar. Schrievers van tenielstukken kunt neie stukken bij oes anbieten.

Een kleine redactie, bestaonde uut twee prominenten van de Drentse tenielwereld, beoordeelt de stukken. In 2020 hef de ienakterschriefcursus tien neie tenielstukken opleverd. De tenielverenigings van Drenthe hebt hierover bericht had. Ok in 2021 zet we het fonds open veur neie Drentse tenielstukken.

6.7 Koester Drenthe

In 2020 hew samen met *Drents Landschap*, *K&C*, *Drentse Historische Vereniging* en Jan van Ginkel een mandielige vrijwilligersdag opzet, die in oktober 2020 plaatsvinden zul. Spietig genog kun dit niet deurgaon deur alle Corona-maatregelen, maor de dag is nou deurscheuven naor april 2021.

Doel van dizze dag is um vrijwilligers oet verschillende disciplines met mekaar in contact te brengen, van mekaar leren te laoten en lichtkaans neie samenwerkingen te initiëren.

7 Vraaggestuurde ontwikkeling van streektaoleducatieve projecten

Het Huus van de Taol hef een roem aanbod op het gebied van educatieprojecten en onderwijsmaterialen, dat ok in 2020 weer oetbreid is met prachtige dingen. Denk an tiedschrift *Wiesneus*, waarin veur het thema *Vrijheid* speciaal vier neie liedties oetbracht bint. Maor ok het (veur-)leesboek *Van Fransje Piepelaar die in een hond ging wonen* en de neie thema's op www.wiesneus.nl.

Oeze contacten met de organisatoren van coachings- en cursustrajecten bint goed en as der meugelijkheden bint, zörgt die derveur dat het *Huus van de Taol* zien bosschup kwiet kan.

Op dit moment hew weinig digitale meugelijkheden um het Drents in les- of cursusvörm an de man te brengen. Op de pabo van NHL/Stenden is der in Teams wel een lessenserie Drents, waor as risseltaot vier Drentse dagdelen op verschillende schoelen in Drenthe geven wordt.

In 2021 gaow oeze wensen, de meugelijkheden, de kosten én de subsidiemeugelijkheden veur meer digitaal les- en cursuswark in kaart brengen en der zo rap as kan met gangs, want het is zunde daw in 2020 zoveul thoeszitters hadden kunnen bereiken met een online cursus Drents (over taol en cultuur).

In 2020 is het niet lukt um een neie docentencursus te organiseren. Daorum hew die nou deurschoven naor 2021 en hoop we daw die dan wal fysiek organiseren kunt. Um oes docentenbestaand oet te breiden, maor in elk geval op peil te holden, want der hef wal wat verloop west in de veurgaonde jaoren.

7.1 Cursussen veur groten

Oj nou in Drenthe geboren bint of der pas twei dagen woont: Drenten met verschillende achtergronden hebt belangstelling veur de Drentse taol en cultuur. Aal meer Nei-Drenten wilt geern meer weten over heur neie leefumgeving. Zij vörmt een belangriek diel van de groep cursisten. In 2019 en 2020 bint er wat verschoevingen west in het aanbod van de cursussen, zodat ze weer bij de tied bint.

7.1.1 Broescursus

Der is veul belangstelling veur lezingen cq broescurssusen, waarin cursisten ien aovend op een schiere en underholdende wieze les kriegt. Veur elkenien die daar belangstelling veur hef is dizze beschikbaar. Ok wordt dizze cursus mangs geven as opmaat naor een *Moi-* of *Drenthecursus*.

7.1.2 Moi-cursus

Nao een vliegende start in 2019 en twei Moi-cursussen in Balinge en Dwingel kwam het cursuswark begun 2020 mit piepende baanden tot stilstand. In 2021 hoop wij het cursuswark weer op te pakken, der lig sowieso nog een Moi-cursus in 't verschiet in len. Online adverteren gef veur dizze cursussen een extra impuls an het aantal dielnimmers.

7.1.3 Drenthecursus

Een cursus van acht aovenden van umdebij twei uur, dizze wordt het miest geven. Cursisten leert hier over taol en cultuur, toespitst op de variant Drents oet de eigen umgeving. De cursus is beschikbaar in alle varianten Drents, veur alle varianten is der ok een docent beschikbaar die daarbij passende lessen geven kan.

7.1.4 Dieper deur Drenthe

In 2020 hef Dieper deur Drenthe een herziening had. Het aantal lessen is van negen naar zes terugbracht, omdat zo'n lange cursus aal minder cursisten trök. In dizze cursus gaot cursisten dieper in op de taol en cultuur. Ok dizze cursus wordt beschikbaar maakt in alle zeuven varianten. In meert 2021 stiet er – under veurbehold – een pilotcursus in Hollandscheveld op het programma, zodaw in de loop van ankommen jaor in alle varianten dizze cursus weer geven kunt.

7.1.5 Spellingcursus

In vief lessen van twee uur kuj leren hoe de Drentse spelling in mekaar zit. Op de verneide website stiet naast *Drentse spelling in vogelvlucht* ok het warkboek van *Speulen met Spellen*. Geïnteresseerden kunt dit boekwark op eigen gelegenheid deur um kennis te nemen van de Drentse spelling.

7.2 Veurschoelse educatie

Binnen de veurschoelse educatie wordt veurlezen en biw beschikbaar veur maotwark deur oeze vrijwilligers. Op www.wiesneus.nl kunt de jongsten terecht veur 'speulenderwies Drents'.

7.3 Basisonderwies

U.a. via *Compenta* gaow in 2021 oes aanbod arfgoededucatie beter in het onderwies landen te laoten. Elke basisschoel in Drenthe kan met streektaol an het wark. Dat kan ien les weden, een lessenserie of structureel binnen het curriculum. In de loop van 2021 prissenteeert Hendrik Jan Bökkers het curriculum Nedersaksisch. Die ontwikkeling zörgt veur meer 'body' veur streektaolonderwies. Het *Huus van de Taol* stiet hum half in de ontwikkeling van de leerlijn Nedersaksisch.

Op www.wiesneus.nl is thematisch materiaal in het Drents beschikbaar. Wij warkt daor in 2021 ok an: der komt twee neie thema's en daorbij wordt het tiedschrift *Wiesneus* ok as bron veur een thema gebroekt. In 2020 is dat gebeurd deur het thema Vrijheid op de website te zetten, waarbij ok de riekdom van het Nedersaksisch te zien was op de website. Online en in aandere media wordt geregeld neie dinger veur het voetlicht bracht.

7.3.1 Veurlighting

Het is mooi dat wij schier lesmateriaal hebt, maor van groot belang is hierbij veurlighting. Der is gelukkig aal meer belangstelling veur meertaoligheid, waor de streektaol ok underdiel van is.

In 2021 wordt het kwartaalbericht veur het onderwies vervangen deur actiever beleid op social media en kôrte lijnen naor het basisunderwies. Vanoet het warkveld kwam de reactie dat links wel opneumen wal in een interne neisbrief komt, maor een apart document blef vaak hangen bij een info-adres en komp niet bij de docenten. De links gaot naor alle basisscholen um ze intern te verspreiden en wieder gaow der op oet um veurlighting te geven. Dat gebeurt deur lezings, social media, onderwiesbijienkomsten, lessen an ankommende leerkrachten op de pabo.

7.3.2 Streektaoleducatie as underdiel van erfgoededucatie

Streektaol past prima binnen erfgoededucatie. Daorveur zuuk wij in 2021 ofstemming met *Compenta*, umdaw derveur zörgen wilt dat het Drents een vaste stee kreg in het cultuurunderwies in het primair onderwies.

7.3.3 Lesmateriaal

In veurgaonde jaoren is der een bult oet stro zet veur het basisunderwies. Veul van dat materiaal is ok digitaal beschikbaar, in 2020 kwam bijveurbeeld een groot diel van *Krummels* op www.wiesneus.nl. Oet de grote mappen veur under-, midden- en bovenbouw is een selectie digitaal deurzuukbaar maakt. Dat is nou leesbaar én (slim belangriek) te belustern. Ok het materiaal van *Jamero* en *Het Jaor Deur* en de lessencyclus *Echt Waar? Echt waar!* is daor terug te vinden.

As underdiel van het veurlezen was der in 2020 weer een prachtig tiedschrift *Wiesneus*, dit jaor mit vier neie vrijheidsliedtjes die naost het al bestaonde aanbod op www.wiesneus.nl ok een mooi plekkie kregen hebt. De veurbereidingen van de neie Wiesneus bint al begund. Ok ankommen jaor is het weer een Nedersaksische oetgave: in Overiessel, Grunning en de Achterhoek wordt een eigen variant oetgeven. Net as in 2020 wordt het thema *In beweging* ok een online thema mit een lesbrief waor lessuggesties in staot. Zo kan Wiesneus in de hiele meertmaond gebroekt worden in de les.

7.3.4 Kört wark op schoelen

Drents as underdiel van het Nedersaksisch zöl oet het oogpunt van culturele riekdom en vanoet taolig oogpunt een vaste stee binnen het onderwies hebben moeten. Helaas is het nog niet zowied. Gelukkig weet schoelen oes te vinden en kuw ze van advies veurzien waor neudig.

Ien van de vaste activiteiten op basisschoelen is het veurlezen, dat deur de streektaolambassadeurs regeld wordt. De verwachting is daw dat in 2021, net as in 2020, niet in de reguliere vörm, fysiek in de klas, doen kunt. Daorum biw op het moment van

schreven van dit plan an het kieken wat de digitale meugelkheden bint, um het veurlezen in een aandere vörm toch deur te laoten gaon. Wij zult in elk geval weer umdebij 25.000 Wiesneuzen ofleveren bij de schoelen.

7.4 Veurtgezet onderwijs

7.4.1 Algemien

Benaom in de bovenbouw van het basisonderwies en binnen het leergebied Burgerschap op het veurtgezet komp der meer interesse veur het Drents. Wij blijft preberen um het veurtgezet onderwijs in contact te brengen met de streeктаol, leerkrachten weet oes aal meer te vinden.

In 2021 komp der een pilot met een methode Drents, die oet een Nedersaksische samenwerking tot stand komp. Naost het ontwikkelen van dit lesmateriaal blief we gastlessen anbieten.

7.4.2 Kört wark op schoelen

Schoelen die het Drents under de andacht van kinder brengen wilt zul wij naor vermogen helpen. Net as in het basisonderwies zuw ok veur veurlichting klaorstaon waor dat kan. Körtlopende prejecten past hier ok in.

7.4.3 Lesmateriaal

Der is feitelijk maor weinig materiaal veur het veurtgezet onderwijs. Vanoet de samenwerking op Nedersaksisch gebied ontstaot mooie dinger, bijveurbeeld lesmateriaal veur het veurtgezet onderwijs. De collega in Grunningen begunt met een pilot Grunnegs, deur het umtaolen van dit materiaal komp der ankommen jaor een eerste opzet van een methode Drents veur het veurtgezet onderwijs. Nao evaluatie kun wij op die manier hapklaor materiaal maken veur het veurtgezet onderwijs.

7.5 Middelbaar onderwijs

Veur het MBO is een module streeктаol ontwikkeld van drei lessen van anderhalf uur. Die kuw as gastles anbieten op het MBO. Daornaost wiw het wark van de collega oet Overiessel, die *Streeктаal in de Zörg* as gastles anböd ok veur het Drents gebroeken. Josine Loeven schreef in heur rapport *Als je plat kunt praten, moet je het niet laten* al hoe belangriek het is um in u.a. de zörg de taol van de klanten te praoten.

Hier biw wal slim ofhankelijk van eenlingen en individuen die het belangriek vindt um streeктаol veur het voetlicht te brengen. Maor as dat de opmaat is naor meer is dat een goed begun. Wij blijft het in elk geval preberen.

7.6 Hoger beroeps onderwijs

De banden met de pabo van *NHL/Stenden Hogeschool* in Emmen bint zeker warm te numen: in het studiejaar 2020/2021 geef wij een lessenserie van 6 lessen binnen het thema *Taal en Identiteit* in veur pabo 2. Ons doel is ok um dit in een volgend schooljaar weer an te bieden. Het lectoraat Meertaligheid van *NHL/Stenden*, met as lector Joana Duarte, gef het meertaolig onderwijs met Drents as underdiel een positieve driei.

Vanof 2021 moew de werkzaamheden an www.wiesneus.nl oet de eigen begroting financieren. Umdaw dit preject slim weerdevol vindt gaow daar zeker met wieder.

8 Publiceren in het Drents en over Drenthe

Uitgeverij *Het Drentse Boek* verzorgt en ondersteunt binnen het Huus van de Taol meinsen en organisaties die te maken hebt mit het uitgeven van boeken en publicaties in Drenthe en het stimuleren van het Drents.

In 2020 vierde *Het Drentse Boek* zien veertigste verjaordag. Wij kunt dus rustig over oonszölf zeggen dat wij roeme ervaring hebt op het gebied van uitgeven van boeken en tidschriften.

Wij zoekt contact met aandere uitgevers, culturele instellings en verenigings as der meugelijkheden bint um meer meinsen in contact te brengen mit de Drentse schrieverij.

8.1 Stimuleren um over en in de Drentse taal te publiceren

Deur het uitgeven van boeken en tidschriften in de Drentse taal komp de geschreven taal onder het volk en dat mak zichtbaar wat der meugelijk is in het Drents. Het kan weden dat de Drentse taal as voertuug wordt gebruikt en de verhalen vertelt, of dat de taal op zich onderwarp is van het boek of de publicatie. Verschillende groepen wordt benaderd um in de Drentse taal te schrieven:

- journalisten en columnisten die schriefft veur tidschriften en publicaties (o.a. *Zinnig*)
- schrievers veur het schrieven van belletrie, literatuur, mar ok liedteksten
- leerlingen en studenten die veur heur opleiding Drentse teksten schriefft (poëzie bijv.)
- studenten, onderzoekers, die wetenschappelijk onderzoek doet naor de Drentse taal en in die taal publiceert
- naodrukkelijk zuken naor projecten waar meugelijk een rol veur de streektaal kan weden

8.2 Publiceren van boeken in of over het Drents, waarvan tenminste twee ok digitaal beschikbaar bint veur de e-reader

Zoas in 5.2.3 angeven, is der nauwelijks vraog naor e-boeken van het Huus. Hier hew we het in een overleg met de previncie in 2019 ok over had. Het is de vraog of we neie e-boeken maken moet.

In 2021 bint in veurbereiding:

- <i>Verhalen</i>	Tonko Ufkes	Westerkwartierse bundel
- <i>Hannes en Hannie</i>	Greet Beerman	kienderboek
- <i>Hiete snei</i>	Anne Doornbos	thriller
- <i>Verhalen</i>	Leny Hamminga	verhalen
- <i>Underweg</i>	Gerrit Boer	literair landschap Drenthe
- <i>Macbeth</i>	Jannie Boerema	vertaling

8.3 Kwaliteitsbevörderung van Drentse publicaties

Bij het begeleiden van schrievers wordt rekenschap holden mit ervaring en ambitie en literaire kwaliteit.

- Schrievers die al meerdere publicaties op heur name hebt staon en literaire ambities hebt kunt heur materiaal sturen naor het tiedschrift *Roet* of zij kunt een manuscript inlevern dat deur de manuscriptenwarkgroep wordt beoordeeld of het voldoende kwaliteit hef um as boek uutegeven te worden. Dizze boeken wordt in het fonds van *Het Drentse Boek* openeumen en verkocht.
- Schrievers die begunt mit schrieven in de streektaal kriegt individuele coaching en kunt nao verloop van tied mitdoen mit de schriefwarkgroep van het *Huus van de Taol*. Heur wark kan, as het voldoende kwaliteit hef, openeumen worden in het tiedschrift *Zinnig* en in bloemlezings of samengestelde bundels enz..
- Schrievers die een manuscript uitgeven wilt dat niet goedgekeurd wordt deur de manuscriptenwarkgroep, of die zölf een boek wilt produceren, kunt ondersteuning kriegen bij het maken van een boek in eigen beheer. Het belang van het *Huus van de Taol* / de streektaal is dan dat de spelling in elk geval goed is en dat er een zekere kwaliteitswaarborg is. Ok bij Nederlandstalige uitgaves in eigen beheer, over een Drents onderwarp, kunt de samenstellers / schrievers gebruik maken van onze kennis van het produceren van een boek. In 2020/2021 staot twee eigen beheer boeken op de rol: - *Corlido 50* van het bedrijf Corlido en - *De geschiedenis van Zweeloo* van de lokale historische vereniging.

8.4 Het bereik van neie doelgroepen anfietern, en dan met name kinder en jongern

- Deur het veurlezen op de basisschoelen in de streektaalmaond kooft kiender in anraking mit de Drentse taal.
- In 2020 wordt veur de tweede keer een Drents kienderboek uutegeven (*Hannes en Hannie*) dat speciaal bedoeld is um kiender in die maond veur te lezen. Veur dit boek is naodruekkelijk ekeuzen veur een combinatie van Drents en de standaardtaal um zoveul meugelijk meinsen over de streep te trekken het veurlezen in de streektaal ies te proberen. Het veurige kienderboek (*Van Fransje Piepelaar die in een hond ging wonen*) is in november 2020 ok in het Achterhoeks uutegeven. Ok mit het neie meertmaondboek wordt verspreiding in overige regio's nao estreefd. Het boek is het bedankkedo veur alle veurlezers.
- In het tiedschrift *Zinnig* is elk nummer evuld mit een pagina veur kiender en ien waarin een jongere prat over hoe hij streektaal ervaart.

8.5 Bieden van een leegdrempelig podium an Drentse schrievers. Begeleiding (ankommende) schrievers, promotie- en presentatieactiviteiten

Het Huus van de Taol organiseert activiteiten um zo een podium te bieden an (ankommende) Drentse schrievers.

8.5.1 Taal an Taofel

Het *Huus van de Taol* organiseert activiteiten um zo een podium te bieden an schrievers en muzikanten. *Taal an Taofel* is zo'n activiteit.

In Dwingeloo, Noord-Sleen en Vries wordt op drei zundagen in 't jaor een programma anbeuden dat bestiet uut poëzie, proza, muziek en lekker eten. Veurnamelijk in de streektaal. In 2020 zöl het seizoen 2019/2020 met een mandielige dag ofsleuten worden. Op zundag 29 meert zöl in Börk *Taal an Taofels*, met een S an 't ende, holden worden. In vier zalen midden in het dörp hej naost literatuur en meziek ok toneel. De bezukers loopt van zaol naor zaol en an het ende van de middag stiet der warm eten klaor. Dat zöl ... Corona kwam der tussen. In oktober 2020 is *Taal an Taofel* niet vaneis opstart deur de coronacrisis. In december kiek we wat in 2021 meugelk is.

De organisatie van *Taal an Taofel* is in handen van een vrijwilligersteams van 6 personen. Het *Huus van de Taol* ondersteunt en begeleidt dizze vrijwilligers. Lös van wat organisatiekosten is *Taal an Taofel* kostendekkend.

8.5.2 Roetcafé

De redactie van het Drents literair tiedschrift *Roet* organiseert aal jaor het Roetcafé in Amen. Drentse schrievers kriegt hier letterlijk een podium um oet eigen wark veur te dragen. Deur de coronacrisis is de editie 2020 niet deurgaon. Met de *Roet*-redactie komp overleg over 2021.

8.5.3 Externe organisaties

Het *Huus* is aal jaor actief op zuuk naor aovends waoras het Drents anfieterd worden kan. Zo is der in 2020 ok weer een aovend saomen met de bibliotheek in Beilen west. Hier traden Drentse schrievers en de winnaor van het eenakterfestival *Kört&Goed* op. Ok in 2021 wil we dit doen.

De Literaire Hemel is een literaire aovend in *De Amer* in Amen. Daor perbeert het *Huus* ok Drentse schrievers in te kriegen.

8.6 Verlienen van technische (correctiewark en spellingsuniformering), organisatorische ondersteuning an Drentse schrievers

- Het wark van alle schrievers die materiaal anlevert bij het *Huus van de Taol* veur een publicatie wordt redigeerd en corrigeerd.
- Redigeren en controleren van inhold en taal gebeurt deur de redacteur.
- Corrigeren van de spelling gebeurt deur ien van de leden van de Warkgroep Correctie die bestiet uut veur vrijwilligers.
- Dizze vrijwilligers warkt samen ok an het inventariseren van een antal onderdelen van de Drentse spelling mit as doel het veur schrievers zo gemakkelijk meugelijk te maken de Drentse spelling te hanteren.
- Schrievers die der belangstelling veur hebt kunt mitandoen an de schriefwarkgroep van het *Huus van de Taol*. In dizze maandelijkse schriefwarkgroep wordt het wark van mekaar bespreuken en kriegt de schrievers een theoretische opfrisser.
- Ien keer per jaor wordt der een schrieversaovend holden waorin schrievers mekaar kunt ontmoeten.

8.7 Bieden van een platform veur schrievers van Drentse literatuur: proza, poëzie, liedteksten, enz.

Het Huus van de Taol nemp initiatief veur activiteiten waoras Drentse schrievers bij betrökken bint of kunt anhaken. Zij kunt participeren deur het anlevern van gedichten of verhalen veur boeken, brochures of panelen bijveurbeeld. Mar ok kunt zij optreden:

- Bij literaire activiteiten bijv. *Taal an Taofel*, de *Literaire Hemel* of het *Roet-café* veurdragen en/of vertellen over heur schrieversschap.
- Bij projecten van verschillende organisaties zoas: *Drents Landschap*, *Kunst en Cultuur Drenthe*, *Drents Museum*.
- Bij culturele aovends van verenigings of organisaties zoas: *Vrouwen van Nu*, vrijwilligersaovents, mantelzorgdagen.

Deur het anbieten van cursussen en workshops kriegt schrievers gelegenheid heur vaardigheden en talenten te vergroten. In 2021 wordt vanneis andacht besteed an het schrieven van ienakters en wordt een cursus muziektteksten schrieven anebeuden.

9 Streeктаolmeziek

9.1 Promotie

Der wordt anholdend tied investeed in het zo goed meugelk anfietern van de streeктаolmeziek. Wij doet oes best een goed netwerk op te bouwen en te underhouden. Dat netwerk betiet oet tekst- en liedtiesschrievers, muzikanten, aandere organisaties op cultureel gebied, streeктаolorganisaties, media, pebliek, enzowieder. Dat giet diels op de 'olderwetse manier', maor ok via de digitale weg. Zo hew op oeze neie webstee nou een mooi overzicht staon van alle Drentstaolige artiesten en vanzölf blief we die in 2021 anvullen, wanneer der neie Drentstaolige artiesten opstaot.

Vanzölf promoot we het *Drèents Liedties Festival* van de stichting *Reur*, al hew daar zölf gien bemuienis meer met. Maar ook aandere activiteiten die der bint op het gebied van de streeктаolmeziek draag wij een warm hart toe. In de agenda op oeze webstee nim we Drentstaolige optredens, waor we weet van hebt, ok met in de promotie.

Ok in oes tiedschrift *Zinnig* hew geregeld andacht veur de streeктаolmeziek. En op de website www.wiesneus.nl kuj prachtige Drentse kinderliedties vinden.

Daornaost wiw in 2021 ok meer meziek heuren laoten op oeze webstee en social media kanaolen. Daorveur biw nou an het oetzuken hoe het zit met rechten en licenties.

9.2 Adviesfunctie

Organisaties en individuen klopt ok op meziekgebied geregeld um advies an bij het *Huus van de Taol*. Vanzölf viw dat mooi; het heurt bij oeze primaire taak. As wij met raad en daod bijstaon kunt, doew dat naor beste vermogen. As het giet um advies bij het samenstellen van een meziekaovend, keuze van artiesten, spellingcontrole, taoladvies e.d. bin wij prima in staat um de adviesfunctie oet te voeren. Binnen 48 uur handel wij de vraag of.

As der echt muziekinholdelijke raad vraogd wordt, kun wij niet aans as deurverwiezen naor aandere deskundigen, bijv. de lu van de meziekwerkgroep. Met het wegvallen van de functie van meziekmetwarker heb wij dit specialisme niet meer in hoes. Ok in dit geval kreg de vraagsteller binnen 48 uur bericht.

9.3 Bibliotheekfunctie

As der neie muzyk beskikbaar is wordt die deur oeze vrijwilliger opnummen in de algemiene bibliotheek van het *Huus van de Taol*. In 2021 wiv kieken hoe we daar op een aandere manier met umgaon kunt, zodat Drentstaolige muzyk goed zichtbaar wordt binnen de activiteiten van het *Huus van de Taol*.

9.4 Mezielkwerkgroep

Sinds een jaor of wat hew een mezielkwerkgroep, die as doel hef um de Drentstaolige mezielk nog meer veur het voetlicht te brengen.

In 2020 bint daar de *Stoplochtsessies* oetrolde, waarbij het de bedoeling was um neie, korte Drentse liedties van bekende en onbekende muzikanten te kriegen. En RTV Drenthe har al garantie veur oetzending geven. Deur Corona is het oes spietig genog niet lukt um dit ok oet te voeren in 2020, zodra het weer giet, zuw 't in 2021 oppakken en asnog oetvoeren. In de tussentied wiv een digitale liedtiesschriefcursus deur Martijje geven laoten.

10 Onderzoek

In 2020 is het warkwoordenproject ofrond. Vrijwilligers oet de projectgroep hebt bij verschillende Drentspraoters de warkwoorden ofvraagd. Risseltaot van al die inspanningen is een digitale publicatie van umdebij 175 warkwoorden in zeuven varianten Drents. Dit is gien vaststaond document, de bedoeling is dat dit een levendig document wordt waor Drentspraoters op reageren kunt en aanvullingen doen kunt as dat neudig is. De riekdom van het Drents bestiet oet een lappendeken an variaties en daarvan bint warkwoorden een goed veurbeeld.

Um de riekdom van het Drents te bewaren en deur te geven an jongere generaties stiet het project *Heksen en Blauwvarven* al een poosie op de planning. Dit project bestiet oet het 'vangen' van bijna vergeten Drentse idioom. Dat is slim belangriek, umdat daormet variantspecifieke woordenschat en idioom bewaard en ontsleuten wordt veur jongere generaties. Wij hoopt in de loop van 2021 hier een begun met te maken, hierin biw ofhankelijk van het feit of we een neie projectleider vinden kunt én hoe de situatie rondum Corona zich ontwikkelt. Doel is um in de eerste helft van het jaor het conceptplan wieder oet te warken en dan half 2021 te begunnen met dit project.

Het aantal digitaolkaorten (<https://www.huusvandetool.nl/waw-doet/taol/digitaalkaort/>) blef gruien. Der staot nou 340 woorden in al heur variaties op, in 2021 zul wij daar weer twintig neie woorden an toevoegen.

Vanoet het Nedersaksisch verband wiv in 2021 onderzeken wat de meugelkheden bint um een mandielige onderzoekstak te hebben, zodat de onderzeken brieder opzet kunt worden en het hiele Nedersaksische gebied metandoen kan.